

ANGLIA

John Galsworthy

Gutuiul japonez

John Galsworthy (1867 - 1933), este romancier, nuvelist și dramaturg englez, cunoscut cititorilor români mai ales ca autor al trilogiilor Forsythe Saga și O comedie modernă. A primit Premiul Nobel pentru Literatură în anul 1933.

Deși contemporan cu James Joyce, Virginia Woolf sau D.H. Lawrence, John Galsworthy nu explorează stări de conștiință, nu cartografiază lumi interioare pentru care experimentul temporal ar trebui să traseze bornele unor intense trăiri emoționale. Galsworthy este, însă, greu de

egalat în realizarea portretului epocii Victoriene și a tipului cultural, reprezentat de Soames Forsythe, specific secolului XIX (chiar dacă Virginia Woolf¹ demonstrează „incapacitatea” unor romancieri precum A. Bennett, H.G. Wells și John Galsworthy de a găsi modalitățile narative capabile să încapsuleze și să surprindă în cuvinte adâncurile vieții psihice a personajelor: „... în jurul anului 1910 natura umană s-a schimbat”, și tocmai descrierea unui personaj este pericolul care-l pustește pe romancier, căci „... natura umană nu poate fi descrisă”, spune autoarea).

După aproximativ un secol, problema schimbării „naturii umane”, a „construcției” personajului și a recepției acestuia de către lector se pune în termeni la fel de vii: cât de „real” este un personaj, ce anume îi conferă acest atribut al „realului”, ce este de fapt „realitatea”, în ce termeni poate fi judecată această „realitate” etc. Personajele din nuvela de mai jos se pot constitui ca puncte de plecare în exerciții interpretative de diferențiere a artei scriitoricești, exercițiu sugerat de Virginia Woolf însăși.

Deschizând fereastra camerei din locuința de pe strada Campden Hill, domnul Nilson, binecunoscut în City², simți o senzație ciudată, dulceagă, invadându-i gâtul, și un gol cuprinzându-l de undeva de sub a cincea coastă. Tocmai când fixa fereastra în cârlig, a zărit un copăcel micuț care dăduse în floare în Square Gardens și ochii i se opriseră pe termometrul care indica 15 grade. „Ce dimineată extraordinară”, gândi el, „în sfârșit, a venit primăvara!”

Reluându-și gândurile asupra prețului la produsele Tintos, își privea chipul într-o oglinjoară prinsă în ramă de fildeş. Obrajii fermi, frumos colorați, mustața brună, bine îngrijită, ochii rotunzi, mari, limpezi, trădau o sănătate robustă. Și-a luat redingota cea neagră și a coborât scările.

În sufragerie, pe o măsuță, îl aștepta ziarul de dimineată. Domnul Nilson n-a apucat să deschidă ziarul că simți din nou mirosul acela ciudat. Oarecum îngrijorat, s-a îndreptat spre ușa camerei și, coborând treptele de fier, ornamente în volute, a ieșit în aerul primăvăratec. O pendulă a bătut ora opt. „Mai este jumătate de oră până la micul dejun. Am să fac o plimbare prin Square Gardens,” gândi el.

Și, bucurându-se de prospețimea dimineții, a pornit de-a lungul cărării circulare, ținând ziarul în mână, la spate. Abia dacă înconjurase Square Gardens de două ori când un gând i se ivi în minte: în loc să inspire aerul proaspăt simțea din nou mirosul acela ciudat pătrunzându-i în nări cu mai multă putere. Trase de câteva ori aer în piept - și-a amintit că doctorul soției sale i-a recomandat să inspire profund dacă cumva s-ar fi simțit rău - dar senzația în loc să se diminueze, sporea; o senzație, aidoma gustului de lichior dulceag alunecând pe gât, împreună cu o ușoară durere chiar deasupra inimii. Se gândi repede la ce mâncase cu o seară înainte dar nu și-a amintit să fi fost vreun fel de mâncare mai neobișnuit și-i trecu prin minte că s-ar putea să fie vreun miros mai deosebit care să-l indisponă; doar o mireasmă ușoară dulce-acrișoară, plăcută mai degrabă decât neplăcută, care evident venea dinspre arbuștii îmbobocind în soarele primăvăratec. Era pe punctul de a-și relua plimbarea când în apropiere s-a auzit tritul unei

mierle. Ridicându-și privirea, dl. Nilson zări, la câțiva metri distanță, un copăcel într-ale cărui ramuri sta cocoțată pasărea. A rămas locului, uitându-se cu ochi curioși, recunoscându-l, în sfârșit, ca fiind copacul pe care l-a văzut de la fereastră. Era plin de flori proaspete, albe rozalii, cu frunzele de un verde lucitor, rotunde și țepoase. Frunze și flori, toate erau scăldate de lumina soarelui. Dl. Nilson a zâmbit: copăcelul era așa de plin de viață, așa de frumos! Și, în loc să-și continue plimbarea, a rămas în fața lui zâmbind.

„Ce dimineată!” își spuse, „și iată, eu, în Square Gardens, singurul care are — să iasă la plimbare și să — !” Și nici nu apucă să-și termine gândul că zări, chiar lângă el, un om cu mâinile la spate, care se uita și el la copăcel și zâmbea. Oarecum luat prin surprindere, lui dl. Nilson i-a pierit zâmbetul când s-a uitat pe furis la străin: era vecinul său, dl. Tandram, binecunoscut în City, care locuia în casa vecină de aproape cinci ani. Dl. Nilson și-a dat imediat seama de ciudățenia situației: căsătorii fiind, ei n-au avut ocazia să schimbe prea multe vorbe. Neștiind cum ar fi potrivit să se poarte, s-a hotărât, în cele din urmă, să murmure „Frumoasă dimineată,” și încercă să-și continue plimbarea când l-a auzit pe dl. Tandram răspunzându-i: „Frumoasă, într-adevăr, pentru acest timp al anului!” Simțind o

ușoară nervozitate în vocea vecinului, dl. Nilson s-a lăsat purtat de un imbold și l-a privit drept în față. Era cam de aceeași statură cu el, cu obraji fermi, frumos colorați, mustața brună, bine îngrijită, ochii rotunzi, mari, limpezi; și purta o redingotă neagră. Dl. Nilson observă că ținea ziarul strâns în mână, la spate, în timp ce admira copăcelul. Și, cum i se cuibări în minte gândul că a fost prins pe picior greșit, întrebă brusc: „Știți cumva cum se numește copăcelul acela?”

Dl. Tandram îi răspunse:

„Și eu care tocmai voiam să vă întreb același lucru,” și făcu câțiva pași înspre copac. Dl. Nilson se apropie și el de copac.

„Sunt sigur că are numele scris pe o tăbliță,” adăugă.

Dl. Tandram a zărit primul tăbliță, care se afla foarte aproape de locul unde a stat cocoțată mierla. A citit-o cu voce tare.

„Gutui japonez!”

„Ah!” spuse dl. Nilson, „sigur că da. M-am gândit eu. Ei înfloresc așa timpuriu.”

„Foarte timpuriu,” fu de acord și dl. Tandram care adăugă: „O dimineată plină de triluri.”

Dl. Nilson îl aprobă cu un gest al capului.

„O mierlă a cântat mai adineauri,” a spus el.

„Mierle,” spuse dl. Tandram. „Îmi plac mai mult mierlele decât sturzii, sunt mai frumoase trilurile lor.” Și i-a aruncat o privire prietenoasă domnului Nilson.

„Da, chiar așa,” a murmurat dl. Nilson. „Copăceii aceștia exotici nu fac fructe. Sunt ornamentali!” și, admirând din nou florile, se gândi: „Simpatic, îmi place tipul.”

Dl. Tandram admira și el florile. Și copăcelul, ca și cum ar fi apreciat privirile admirative ale celor doi, tremură și scânteie în soare. În depărtare s-a auzit din nou cântecul sonor al mierlei. Dl. Nilson și-a coborât privirea: îi trecu deodată prin minte că dl. Tandram arată prostete; și, ca și cum s-ar fi văzut pe el însuși, a spus: „Trebuie să plec. La revedere!”

O umbră trecu peste chipul dlui Tandram, de parcă și el ar fi observat ceva la dl. Nilson.

„La revedere,” răspunse acesta, și, strângându-și ziarul în mână, la spate, s-au despărțit.

Dl. Nilson s-a îndreptat spre ușa care dădea în Square Gardens, mergând încet pentru că nu dorea să ajungă o dată cu vecinul său. Când l-a văzut pe dl. Tandram urcând scările o porni și el dar se opri pe ultima treaptă.

Cu lumina primăvărată a soarelui strecurându-se pieziș, scânteind și tremurând printre frunze, gutuiul japonez părea mai vesel, mai plin de viață. Mierla era din nou cocoțată pe una din ramurile lui, revărsându-și cântecul în aerul primăvăratec.

Dl. Nilson oftă: din nou simți acea senzație ciudată sufocându-i gâtul.

Un tușit, sau un suspin, i-a atras atenția. Undeva, în umbra ușii, stătea dl. Tandram, admirând copăcelul. Cuprins de o inexplicabilă tulburare, dl. Nilson se întoarse brusc, intră în casă și deschise ziarul.

Prezentare și traducere de Doina CMECIU

1. A se vedea articolul din 1924, intitulat „Domnul Bennett și doamna Brown”.
2. City (the) este binecunoscutul centru financiar și comercial al Londrei. Pe o suprafață de ~ o milă pătrată se află diverse bănci, incluzând Banca Națională a Angliei, și birouri ale multor companii financiare.

Apare cu sprijinul
Ministerului Culturii și Cultelor

Redactor șef: Carmen MIHALACHE Director onorific: Sergiu ADAM

Ștefan RADU (secretar general de redacție), Victor MITOCARU, dr. Vasile SPORICI, Florin RADU (grafică și tehnoredactare)

Contabilitate: Adriana COȘA Culegere text: Nicolina MOISĂ

- Revistă editată de Consiliul Județean Bacău • Redacția: str. Caișilor nr. 7 • tel/fax: 0234-512497 • e-mail: ateneu@easynet.ro •
- Manuscrisele reținute se publică în ordinea necesităților redacționale. Materialele nepublicate nu se restituie. Tipărit la SC Anamir Trading SRL Bacău, str. Mioriței 27 • Tiraj: 1100 buc •
- Cititorii din străinătate se pot abona prin RODIPET. Poziția în Catalogul Presei Interne: 4009 • ISSN 1221-5813 • Comandă de stat •